

GENERALINIO ADVOKATO
DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER IŠVADA,
pateikta 2006 m. kovo 14 d.¹

I — Įvadas

1. 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo² 6 straipsnio 1 punktą leidžia, kai asmuo yra vienas iš skirtingose valstybėse narėse nuolat gyvenančių atsakovų, iškelti jam bylą bet kurios iš šių valstybių kompetentinguose teismuose, jeigu reikalavimai yra pakankamai glaudžiai susiję.

2. *Oberster Gerichtshof* (Austrija) buvo prašoma išaiškinti minėtą nuostatą nagrinėjant kasacinį skundą dėl sprendimo atmesti ieškinį dėl skolos grąžinimo, pareikštą prieš du asmenis, kurių vienas įsikūręs Austrijoje, o kitas – Vokietijoje. Tačiau, kadangi pirmasis skolininkas bankrutavo, ieškinys prieš jį buvo paskelbtas nepriimtiniu ir procesas toliau vyko tik vieno skolininko atžvilgiu.

3. Prejudicinis klausimas pateiktas remiantis susijusiomis EB 68 ir 234 straipsnių nuostatomis siekiant nustatyti, ar tokiomis aplinkybėmis galima pasirinkti teisimą.

II — Teisinis pagrindas

A — Reglamentas Nr. 44/2001

4. Taryba, remdamasi EB 65 straipsniu, pareiškė 1968 m. Briuselio konvenciją³ Reglamentu Nr. 44/2001⁴, siekdama suvienodinti turinčio jurisdikciją teismo nustatymo taisykles, kad būtų užtikrintas patikimas vidaus rinkos veikimas⁵.

3 — Briuselio konvencija dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (suvestinė redakcija, paskelbta OL C 27, 1998, p. 1).

4 — Reglamento Nr. 44/2001 68 straipsnis. Tačiau Briuselio konvencija taikytina Danijoje (reglamento 1 straipsnio 3 dalis) ir, remiantis EB 299 straipsniu, valstybių narių teritorijose, kurios priklauso šios konvencijos, o ne reglamento taikymo sričiai.

5 — Antra ir šešta konstatuojamosios dalys.

1 — Originalo kalba: ispanų.

2 — OL L 12, p. 1.

5. Normos, susijusios su bylomis Bendrijos viduje, turi būti „ypač nuspėjamos“, numatydamos „atsakovo gyvenamosios vietos <...>“ jurisdikciją, „išskyrus keletą aiškiai nustatytų situacijų, kuriose bylinėjimosi objektas arba šalių autonomija pateisinama kaip kitokia susijusi aplinkybė“⁶. Tačiau jurisdikcija turėtų būti nustatoma ir „pagal kitą alternatyvų jurisdikcijos pagrindą, atsižvelgiant į glaudų ryšį tarp teismo ir bylos arba siekiant padėti tinkamai vykdyti teisingumą“⁷.

tikslinga juos nagrinėti ir spręsti visus iš karto, siekiant išvengti atskirų teismo procesų metu priimtų sprendimų nesuderinamumo;

<...>“

B — *Austrijos teisė*

6. Remiantis šiais principais reglamento 2 straipsnio 1 dalis numato, kad „pagal šį reglamentą valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose“.

8. Nutarimo dėl bankroto (Konkursordnung, toliau – KO) 6 straipsnyje nustatyta:

7. 5, 6 ir 7 straipsniuose apibrėžiama skirtinga minėtą bendrą taisyklę atitinkanti „specialioji jurisdikcija“. Pagal 6 straipsnį 5 straipsnyje minėtiems asmenims byla taip pat gali būti iškelta:

„1) Ieškiniai dėl teisių į nemokaus skolininko turtą pripažinimo ar užtikrinimo negali būti pareikšti ar nagrinėjami po bankroto bylos iškėlimo.

„1) kai minėtas asmuo yra vienas iš atsakovų, teismuose pagal bet kurio iš jų nuolatinę gyvenamąją vietą, jeigu reikalavimai yra taip glaudžiai susiję, kad yra

2) Ieškiniai dėl pirmumo teisių ar hipoteka užtikrintų teisių į turtą, nepriskiriamą bankrutuojančios įmonės turtui, taip pat gali būti pareikšti ar nagrinėjami po bankroto bylos iškėlimo, tačiau tik bankroto administratoriui.

3) Ieškinius dėl teisių, kurios nėra kaip nors susijusios su bankrutuojančios įmonės turtu,

6 — Vienuoliktą konstatuojamąją dalį.

7 — Dvyliktą konstatuojamąją dalį.

pavyzdžiui, dėl teisių į bankrutuojančio skolininko asmenines paslaugas, taip pat gali pareikšti bankrutuojantis skolininkas arba jie gali būti pareikšti bankrutuojančiam skolininkui vykstant bankroto procedūrai.“

muo turi pareikšti ieškinį skolą ginčijantiems asmenims¹⁰. Jei per šį nagrinėjimo etapą bankrutuojantis asmuo aiškiai neatmeta skolos, kreditorius gauna vykdomąjį raštą, kuris galioja ir po bankrutavimo¹¹.

9. Taigi ši nuostata nustato „ieškinio nepriimtumo pagrindus“, kurie trukdo iškelti ar nagrinėti bylas dėl bankrutuojančio asmens turto arba dėl kurių ieškiniai yra nepriimtini.

10. Šios priemonės, panašios į kitų teisės sistemų priemonės, yra skirtos sujungti skolinius reikalavimus prieš nemokų skolininką, siekiant paspartinti vykdymą⁸. Atskirų ieškinių pateikimas sukeltų teisinių ir praktinių nepatogumų.

11. Remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo paaiškinimais, bankrutuojančios įmonės administratorius turi išnagrinėti teises, numatytas KO 6 straipsnio 1 dalyje tam, kad nesikreipiant į teismą jos būtų sujungtos⁹; jei teisių įtraukimas ginčijamas, suinteresuotasis as-

III — Faktinės aplinkybės, pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

12. 2004 m. sausio 30 d. bendrovė *Reisch Montage AG*, remdamasi su Günter Reisch, kuris perleido skolinį reikalavimą ieškovei, pasirašyta sutartimi¹² ir siekdama iš jų prisiteisti solidariai atlyginti 8 689,22 euro skolą, pateikė *Bezirksgericht Bezaue* (apygardos teismas) ieškinius Austrijoje nuolat gyvenančiam Mario Gisinger ir Vokietijoje buveinę turinčiai bendrovei *Kiesel Baumaschinen Handels GmbH*.

13. 2004 m. vasario 24 d. *Bezirksgericht Bezaue* atmetė ieškinį M. Gisinger motyvuodamas tuo, kad jo atžvilgiu bankroto procedūra buvo pradėta 2003 m. liepos 23 dieną. 2004 m. balandžio 15 d. Sprendimu tas pats teismas konstatavo, kad jis neturi teritorinės ir tarptautinės jurisdikcijos.

8 — Pvz., pagal *Ley Concursal española (Ley Concursal, Nr. 22/2003, 2003 m. liepos 9 d.; BOE, Nr. 164, 2003 m. liepos 10 d., p. 26905)* civilines bylas nagrinėjantys teismai turi nepriimti ieškinių, kurie priklauso bylas dėl nemokumo nagrinėjančių teismų jurisdikcijai. Tačiau, jei byla pradėta, jie turi priimti sprendimą dėl jos nutraukimo, nes per šį procesą atlikti veiksmai negalioja (50 straipsnis).

9 — KO 104 straipsnis.

10 — KO 110 straipsnis.

11 — KO 61 straipsnis.

12 — Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pabrėžia, kad daugiau informacijos apie sutartį ieškinyje nėra.

14. *Reisch Montage AG* pateikė *Landesgericht Feldkirch* (žemės teismas) apeliacinį skundą dėl šio sprendimo. 2004 m. birželio 8 d. Sprendime šis teismas nurodė, kad jurisdikciją nagrinėti bylą turi pirmosios instancijos teismas.

15. Bendrovė atsakovė pateikė kasacinį skundą *Oberster Gerichtshof*, kuris nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar, pareikšdamas ieškinį prieš teismo vietos valstybėje nuolat gyvenantį asmenį ir kitoje valstybėje narėje įsikūrusį asmenį, ieškovas gali remtis Reglamento (EB) Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punktu, nors ieškinys prieš teismo vietos valstybėje nuolat gyvenantį asmenį yra nepriimtinas jau ieškinio pareiškimo momentu dėl jam iškeltos bankroto bylos, kuri pagal nacionalinę teisę yra ieškinio nepriimtimumo pagrindas?“

IV — Procesas Teisingumo Teisme

16. Per Teisingumo Teismo statuto 20 straipsnyje nustatytą terminą Vokietijos ir Prancūzijos vyriausybės bei Komisija pateikė savo rašytines pastabas.

17. Kadangi pasibaigus rašytinei proceso daliai nebuvo pareikšta pageidavimų sušaukti posėdį, po 2006 m. vasario 14 d. Teisingumo Teismo surengto bendro susitikimo byloje galima buvo pateikti išvadą.

V — Prejudicinio klausimo nagrinėjimas

A — Preliminari pastaba

18. Reikia iš karto pažymėti, kad daugybė Reglamento Nr. 44/2001 nuostatų grindžiamos Briuselio konvencijos, kurią jis pakeitė, nuostatomis, todėl doktrina bei teismų praktika ir toliau gali būti taikomos.

19. Taip, pavyzdžiui, yra 2 straipsnio, kuris identiškas abiejuose dokumentuose¹³, ir 6 straipsnio 1 punkto, į kurį Reglamentu Nr. 44/2001 buvo įtraukta nuostata dėl ryšio tarp keliems atsakovams pareiktų reikalavimų, remiantis 1988 m. rugsėjo 27 d. Spen-

¹³ — Skirtumas tik tas, kad nuoroda daroma atitinkamai į „šį reglamentą“ ar į „šią konvenciją“.

dime *Kalfelis*¹⁴ pateiktu atitinkamos konvencijos nuostatos išaiškinimu, patvirtintu vėlesnėje teismų praktikoje, atvejais¹⁵.

gintis ne savo valstybės teisme¹⁹, interesų apsaugą, net jei yra tiesa, kad ieškovas iš to taip pat turi tam tikros naudos, nes jam lengviau vykdyti sprendimą.

B — Teismų jurisdikcijos taisyklės

20. Minėtame 2 straipsnyje nurodyti privolimi kriterijai, kurie reglamentuoja jurisdikcijos nustatymą¹⁶. Šios dvi taisyklės grindžia sistemą: jos yra taikomos, jei atsakovas nuolat gyvena Bendrijoje¹⁷, ir šiuo atveju byla jam keliama jo gyvenamosios vietos valstybėje, neatsižvelgiant į jo pilietybę¹⁸.

22. Taigi *forum domicilii* yra taisyklė, tačiau ji nėra išimtinė, nes taip pat yra kitų teismo jurisdikcijos nustatymo taisyklių²⁰, kurios, esant tam tikroms aplinkybėms, gali lemti pirmosios netaikymą dėl bylos dalyko²¹ arba dėl šalių valios²².

23. Kitais atvejais 2 straipsnis papildomas nuostatomis, kuriomis tarptautinė jurisdikcija ir nacionalinė jurisdikcija nustatomos taikant imperatyvias normas atsakovui ir neprivalomas ieškovui, kuris turi kelias galimybes²³.

21. Šiuo straipsniu perkeliamas *actor sequitur forum rei* principas, kuris yra bendrai pripažintas lyginamojoje teisėje siekiant užtikrinti didesnę atsakovo, kuriam sunku

24. Šiuo klausimu Reglamento Nr. 44/2001 5 ir 6 straipsniai numato kelis specialiosios

14 — 189/87, Rink. p. 5565, ypač 7–12 punktai.

15 — 1998 m. spalio 27 d. Sprendimas *Réunion européenne ir kt.* (C-51/97, Rink. p. I-6511, 47–49 punktai).

16 — 2003 m. gruodžio 9 d. Sprendimas *Gasser* (C-116/02, Rink. p. I-14693, 72 punktas); 2004 m. balandžio 27 d. Sprendimas *Turner* (C-159/02, Rink. p. I-3565, 24 punktas) ir 2005 m. kovo 1 d. Sprendimas *Owusu* (C-281/02, Rink. p. I-1383, 37 punktas).

17 — Remiantis Reglamento Nr. 44/2001 4 straipsnio 1 dalimi, „Jeigu atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta yra ne valstybėje narėje, kiekvienos valstybės narės teismų jurisdikciją pagal 22 ir 23 straipsnius nustato tos valstybės narės teisė“.

18 — I. Guardans Cambó, bendraautorių leidinyje „Comentario al Convenio de Bruselas relativo a la competencia judicial y a la ejecución de resoluciones judiciales en materia civil y mercantil“, išleistame A. L. Calvo Caravaca, *Universidad Carlos III de Madrid/Boletín Oficial del Estado*, Madridas, 1994, p. 62.

19 — P. Jenard ataskaita dėl Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinės ir komercinės bylose vykdymo (OL C 59, 1979, p. 1).

20 — Be to, reglamento 3 straipsnio 1 dalis numato, kad „valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims bylos gali būti keliamos kitos valstybės narės teismuose tik pagal šio skyriaus 2–7 skirsniuose nustatytas taisykles“; G. A. L. Droz „Compétence judiciaire et effets des jugements dans le marché commun (Etude de la Convention de Bruxelles du 27 septembre 1968)“, *Librairie Dalloz*, Paryžius, 1972, p. 56.

21 — Reglamento 22 straipsnis prasideda žodžiais: „Toliau išvardyti teismai turi išimtinę jurisdikciją, neatsižvelgiant į nuolatinę gyvenamąją vietą: <...>“.

22 — Remiantis reglamento 23 ir 24 straipsniais Bendrijos valstybės teismai gali turėti jurisdikciją bylose, net jei atsakovas negyvena kurioje nors iš valstybių narių.

23 — 2 skyriaus 2–5 skirsniai. 5, 6, 9–12, 16, 19, 20 straipsniuose, pavyzdžiui, vartojamas veiksmažodis „gali“.

jurisdikcijos atvejus, leidžiančius kelti bylą teisme, kuris nėra įsikūręs skolininko valstybėje narėje. Tokiu atveju teismui, nepaisant nacionalinės teisės, jurisdikcija priskiriama tiesiogiai dėl jo glaudaus ryšio su byla.

25. Nagrinėjamos nuostatos numato tam tikras jurisdikcijos taisykles, kaip antai *forum contractus*²⁴ arba *forum delicti commissi*²⁵. Ši byla susijusi su *forum connexitatis* taisykle, apimačia įvairių rūšių ryšius tarp bylų, įskaitant atsakovų daugeto buvimo atvejį. Ši jurisdikcijos taisyklė atitinka Bendrijos teisės aktų leidėjo norą patikėti su ta pačia byla susijusius ieškinius nagrinėti arčiausiam arba labiausiai su byla susijusiam teismui²⁶.

pasyvi (vienas ieškovas ir keli atsakovai) arba mišri (keli ieškovai ir keli atsakovai).

27. Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkte daroma nuoroda į pasyvaus *litis-consortium* situaciją²⁷, bet ją taip pat galima taikyti mišriai *litisconsortium* situacijai²⁸. Tam, kad būtų galimybė pasirinkti teismą, reikia, kad būtų bent du skirtingose valstybėse narėse nuolat gyvenantys atsakovai²⁹, o reikalavimai turi būti susiję³⁰, kad būtų tikslinga juos nagrinėti kartu ir priimti bendrą sprendimą.

28. Ryšio tarp bylų reikalavimas keliamas dėl dviejų priežasčių. Pirma, jis sumažina prieštaraujančių teismo sprendimų priėmimo riziką, antra, jis neleidžia neteisėtai pašalinti

C — *Specialioji jurisdikcija atsakovų daugeto atveju*

26. Procese dalyvaujant keliems asmenims susidaro *litisconsortium* situacija, kuri gali būti aktyvi (keli ieškovai ir vienas atsakovas),

27 — Minėtoje P. Jenard ataskaitoje pastebima, kad, išskyrus Vokietijos teisės aktus, Briuselio konvenciją pasirašiusių valstybių teisės aktuose yra analogiškų taisyklių, kurios taip pat yra daugelyje dvišalių susitarimų. Žr. taip pat I. Loussouarn „Droit international privé“, 2-asis leid., Dalloz, Paryžius, 1980, p. 610.

28 — Kalbant apie aktyvaus *litisconsortium* situaciją, dėl to, kad ji neregamentuojama jokiuose teisės aktuose, reikia taikyti valstybių narių teisę; Geimer ir Schütze „Internationale Urteilsanerkennung“, 1 tomas, pirma dalis, Miunchenas, 1983, p. 385.

29 — Bendros nuolatinės gyvenamosios vietos neturėjimo būtinumas yra numanomas; C. Tirado Robles „La competencia judicial en la Unión Europea. Comentarios al Convenio de Bruselas“, Bosch, Barselona, 1995, p. 64. Pagal doktriną taisyklė netaikoma, jeigu vienas iš bendraatsakovių nuolat gyvena ne Bendrijoje; F. F. Garau Sobrino, minėtas bendraautorį leidinys „Comentario al Convenio de Bruselas <...>“, p. 171.

30 — Nepaisant termino „reikalavimai“ vartojimo abiem atvejais, nereikia painioti subjektyvaus 6 straipsnio 1 punkte numatytų reikalavimų sujungimo ir bylų medžiagos sujungimo, kuris nurodomas Reglamento Nr. 44/2001 27–30 straipsniuose.

24 — 5 straipsnio 1 punkto a papunktis.

25 — 5 straipsnio 3 ir 4 punktai.

26 — M. Desantes Real „Competencia judicial internacional en la Comunidad Europea“, Bosch, Barselona, 1986, p. 329.

galimybės iškelti bylą vienam iš atsakovų valstybės, kurioje jis nuolat gyvena, teis- muose³¹.

glaudžiai susiję reikalavimai, nes jie grindžia- mi solidaria prievole³², kuria remiantis visa skola gali būti išieškota iš bet kurio skoli- ninko.

D — *Prejudicinio klausimo nagrinėjimas*

29. Į prejudicinį klausimą siūlomi du skir- tingi atsakymai: Prancūzijos vyriausybė ir Komisija mano, kad galima remtis specialiąja teismo jurisdikcija, o Vokietijos vyriausybė atmeta šią galimybę. Reikia išnagrinėti abi galimybes.

1. Pirmą galimybę

30. Šioje byloje iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad 6 straipsnio 1 punkto taikymo sąlygos yra įvykdytos. Iš tikrųjų yra du atsakovai ir

31. Formaliai žiūrint, norint pasinaudoti specialiąja jurisdikcija, pakanka, kad ieškovas pareikštų ieškinį prieš kelis suinteresuotuo- sius asmenis, kurie visi įgys atsakovų statusą neatsižvelgiant į šiuo atveju ar vėliau atsi- randančius materialinius ir procesinius su- nkumus.

32. Ši teiginį galima pagrįsti mažiausiai keturiais pagrindais. Pirmą, prieš pradėda- mas nagrinėti ryšio tarp bylų buvimą, teismas turi konstatuoti savo jurisdikciją, kuri ne- priklauso nei nuo ieškinio priimtumo, nei nuo klausimo, konkrečiai kalbant, nuo rei- kalavimų pagrįstumo, nagrinėjimo iš esmės.

33. Antra, reglamentas neišaiškina nei „atsa- kovo“, nei „bendraatsakovo“ sąvokos³³. Jis tik reikalauja, kad „reikalavimai“ būtų susiję.

34. Trečia, pagal reglamento 30 straipsnį byla teisme iškeliama tuomet „kai teismui įteikiamas bylos iškėlimo ar lygiavertis do-

31 — Nors ši antra priežastis yra paminėta 6 straipsnio 2 punkte, — „kaip trečiajam asmeniui byloje dėl laidavimo arba garantijos ar bet kurioje kitoje byloje kaip trečiajam asmeniui, teisme, kuriame buvo iškelta pagrindinė byla, išskyrus, jeigu tokia byla buvo iškelta vien tik siekiant pašalinti minėtą asmenį iš ją nagrinėti kompetentingo teismo jurisdikcijos“ — jos nėra 1 punkte; tačiau ji gali išplaukti iš dokumento teksto ir tikslų, kaip ryšio pasekmė (P. Jenard ataskaita) arba nepriklausomai nuo jo (minėtame straipsnyje, p. 71, G. A. L. Droz mano, kad klaida įvyko labiau dėl neatidumo, negu to nenumačius tyčia); taip pat žr. P. Gothot ir D. Holleaux „La Convención de Bruselas de 27 de septiembre de 1968 (competencia judicial y efectos de las decisiones en el marco de la CEE)“, *La Ley*, Madridas, 1986, p. 69.

32 — P. Jenard ataskaitoje kaip ryšio pavyzdys nurodoma situacija, „kai kalbama apie solidariai atsakingus skolininkus“.

33 — Minėtas G. A. L. Droz straipsnis, p. 71.

kumentas“. Remiantis minėtu sprendimu *Kalfelis* šioje stadijoje vertinamas ryšis³⁴, taigi tai yra ta stadija, kurioje reikia patikrinti, ar nagrinėjame dokumente nurodyti bent du atsakovai³⁵.

35. Galiausiai, jei, atsisakydamas arba atsiimdamas savo ieškinį, asmuo atsisako tęsti bylą prieš šalį, nuolat gyvenančią teismo, kuriame pagal 6 straipsnio 1 punktą iškelta byla, teritorijoje, *perpetuatio jurisdictionis* principas draudžia keisti tarptautinę jurisdikciją, todėl byla bus nagrinėjama tame pačiame teisme³⁶. Ši idėja taikoma, jei vienas iš turinčių įstoti į procesą asmenų negali to padaryti dėl kitų aplinkybių.

būti aiškinamas siaurai³⁸, atsižvelgiant į siekiamą tikslą. Remiantis tokiu teiginiu ši nuostata negali būti taikoma šiuo atveju.

37. Šis pasiūlymas taip pat gali būti grindžiamas kitais argumentais. Pirma, neprievoloma teismo jurisdikcija esant keliems atsakovams yra ne pagrindas, o priemonė pasiekti proceso ekonomijos ir išvengti prieštaraujančių sprendimų. Tačiau šių tikslų negalima pasiekti, jei vienas iš pateiktų ieškinų nepriimtinas.

38. Antra, privalumas, kad nereikia gintis užsienio teisme, nedaro žalos kitai šaliai ir nenustato jai neproporcingų prievolių, šiuo atveju – pareigos pasidomėti apie bankroto procedūrą.

2. Antra galimybė

36. Kaip ir kitos nuostatos, nukrypstančios nuo 2 straipsnio bendros taisyklės, 6 straipsnio 1 punktą yra riboto pobūdžio³⁷ ir turi

34 — 12 punktas.

35 — Minėto bendraautorių leidimo „Comentario al Convenio de Bruselas <...>“ p. 170 F. F. Garau Sobrino nurodo, kad *litisconsortium* paprastai nustatomas pareiškiant ieškinį.

36 — Minėto M. Desantes Real straipsnio p. 331.

37 — M. Weser „Convention communautaire sur la compétence judiciaire et l'exécution des décisions“, *Centre interuniversitaire de droit comparé*, Briuselis, Paryžius, 1975, p. 266.

3. Siūlomas sprendimas

39. Nė viena iš šių dviejų galimybių neatitinka prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo nurodytų aplinkybių. Be to, abi jos yra susijusios su tam tikra rizika, kuri, kaip vėliau bus matyti, lengvai įrodoma.

38 — Tikslas yra išvengti Briuselio konvencijos 2 straipsnio išimčių per plataus ir skirtingo aiškinimo; jis nurodytas 1978 m. lapkričio 22 d. Sprendime *Somafer* (33/78, Rink. p. 2183, 7 punktas).

40. Jei nacionaliniame teisme pareiškiamas ieškinys dėl bent dviejų solidariai atsakingų skolininkų, iš kurių vienas, nuolat gyvenantis šalyje ir lemiantis teismo jurisdikciją, iki proceso pradžios miršta, pirma iš dviejų galimybių, pagrįsta formaliu dalyvavimu byloje, leidžia išspręsti bylą, tačiau sprendimas nėra visiškai tinkamas, nes prieštaraujančių sprendimų galima išvengti tik nešaukiant į teismą mirusio asmens (situacija būtų kito-
kia, jei į teismą būtų šaukiami įpėdiniai).

41. Be to, jei atsakovas, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta nulemia jurisdikciją, nepranešęs apie tai ieškovui perleidžia savo skolą, abejonės dėl pasyvaus pripažinimo ir tokio pranešimo nebuvimo pasekmių pateisina šių klausimų preliminarų nagrinėjimą, o prireikus atsisakymą nagrinėti bylą. Jeigu kitos valstybės narės, kurioje nuolat gyvena kitas atsakovas, teismas pasielgtų taip pat, būtų priimti skirtingi sprendimai.

42. Mano nuomone, problema atsiranda dėl to, kad, kai vienas iš ieškinių taikant nacionalinę teisę turi būti paskelbtas nepriimtiniu, iš tikrųjų nėra atsakovų daugeto, t. y. trūksta vienos iš teismo jurisdikcijos pasirinkimo sąlygų. Todėl jis negali atlikti savo funkcijų.

43. Situacija dėl bent dviejų atsakovų dalyvavimo procese yra sukurta dirbtinai. Ji reiškia ne tai, kad ieškinys turi būti atmestas ar kad šį aspektą reikia nagrinėti, o tai, kad, remiantis imperatyviomis teisės normomis, ieškinys negali būti nagrinėjamas.

44. Be to, jei vienas iš atsakovų nuo pat pradžios negali dalyvauti byloje, tai nepašalina prieštaraujančių sprendimų priėmimo galimybės, nes valstybės, kurioje negalintis dalyvauti byloje asmuo nuolat gyvena, teismas nepriims jokio sprendimo.

45. Tačiau taisyklės taikymas tokiose situacijose kaip pagrindinėje byloje keičia šį bendrąjį principą ir pažeidžia Teisingumo Teismo praktiką³⁹, nes, remiantis tik dalyvavimo byloje prielaida, tai reikštų būtinybę iškelti bylą asmeniui užsienio šalių teismuose taip sumažinant jo galimybes gintis.

46. Pasiūlymu atsižvelgiama į teismų jurisdikcijos numatomumo būtinybę. Iš esmės numatomos galimybės yra tiksliai apibrėžtos,

39 — Minėtų sprendimų *Kalfelis* 8 punktas ir *Réunion européenne* ir kt. 47 punktas.

specialiosios jurisdikcijos taikymo sąlygas yra aiškos ir nėra naujų sąlygų.

47. Be to, šis sprendimas nereiškia, kad nacionalinės teisės sistemos turės netiesioginę įtaką teismui, darydamos jį mažiau veiksmingą, pažeisdamos teismų praktiką⁴⁰, pagal kurią bendros normos turi būti viršesnės už jų neatitinkančias vidaus normas⁴¹. Taip pat jis nesumažina Bendrijos normų, kurioms jis neprieštaruoja, veiksmingumo, nes aptariamose nuostatos yra taikomos skirtingose srityse, net jei jos sutampa kai kuriais aspektais.

48. Reikia pridurti, kad Reglamentas Nr. 44/2001 – kaip ir prieš tai Briuselio konvencija – nesuvienodina nacionalinių procesinių teisės nuostatų, o tik nurodo teismą, kuris turi jurisdikciją priimti sprendimą tam tikrose bylose, taikydamas kitokius nei taikomi ieškinių priimtinumui kriterijus⁴².

49. Pačiame reglamente kartais daroma nuoroda į nacionalinę teisę, pavyzdžiui, siekiant apibrėžti taisyklę, kuri yra tokia pat svarbi kaip „nuolatinės gyvenamosios vietos“ taisyklė⁴³. Teisingumo Teismas tam tikrais atvejais, kai reikia papildyti Bendrijos normas, leido vadovautis vidaus teisės normomis⁴⁴.

50. Todėl reglamento 6 straipsnio 1 punktą negali būti taikomas, kai prieš šalyje, pasirinktoje kaip teismo jurisdikcijos vieta, įsikūrusį asmenį pareikštas ieškinys turi būti iš karto atmestas dėl įstatyme numatyto nepriimtimumo pagrindo.

51. Toks atsakymas sumažins abiejų nurodytų galimybių trūkumus, atitikdamas Reglamento Nr. 44/2001 nustatytos tvarkos gaires ir suteikdamas naudingos informacijos šią nuostatą turintiems taikyti teismams.

40 — 1990 m. gegužės 15 d. Sprendimas *Hagen* (C-365/88, Rink. p. I-1845, 20 punktas); 2005 m. gegužės 26 d. Sprendimas *GIE Réunion européenne ir kt.* (C-77/04, Rink. p. I-4509, 35 punktas); taip pat žr. minėto sprendimo *Turner* 29 punktą.

41 — 1983 m. lapkričio 15 d. Sprendimas *Duijnste* (288/82, Rink. p. 3663, 14 punktas). *Hoge Raad der Nederlanden* klausė Teisingumo Teismo, ar Briuselio konvencijos 19 straipsnyje numatyta pareiga savo iniciatyva pripažinti neturint jurisdikcijos nagrinėti ieškinio taip pat taikytina kalbant apie kasacinį skundą, kai pagal nacionalinę teisę priėmus nagrinėti bylą teismas išnagrinėja tik šalių nurodytus pagrindus.

42 — Minėtų sprendimų *Hagen* 17 punktas ir *GIE Réunion européenne ir kt.* 34 punktas.

43 — Pagal 59 straipsnį „teismas, norėdamas nustatyti, ar šalies nuolatinė gyvenamoji vieta yra valstybėje narėje, kurios teismuose yra iškelta byla, taiko savo vidaus teisę“ (1 dalis); toje pačioje nuostatoje taip pat nurodoma, kad „jeigu šalies nuolatinė gyvenamoji vieta yra valstybėje narėje kitoje nei valstybė narė, kurios teismuose yra iškelta byla, teismas, norėdamas nustatyti, ar minėtos šalies nuolatinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje, taiko tos valstybės narės teisę“ (2 dalis).

44 — Žr. 1984 m. birželio 7 d. Sprendimą *Zelger* (129/83, Rink. p. 2397), kuris išaiškina konvencijos 21 straipsnį. Taip pat žr. minėtą sprendimą *Hagen*, kurio 19 punkte išvardijamos kai kurios kitos tokio pobūdžio taisyklės.

VI — Išvada

52. Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismui siūlau taip atsakyti į *Oberster Gerichtshof* pateiktą prejudicinį klausimą:

„Ieškovas, pareikšdamas ieškinį prieš teismo jurisdikcijos valstybėje nuolat gyvenantį asmenį ir prieš kitoje valstybėje narėje įsikūrusį asmenį, negali remtis 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 6 straipsnio 1 punktu, jei prieš pirmąjį asmenį pareikštas ieškinys dėl akivaizdžių ir *ex lege* priežasčių turi būti paskelbtas nepriimtiniu *in limine litis*.“